

Համախմբված Ֆինանսական Հաշվետվություններին Կից Ծանոթագրություններ 31.12.13թ դրությամբ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ («Բանկը») խմբի Մայր կազմակերպությունն է։ Խուճըբ բաղկացած է Բանկից և դրա դուստր կազմակերպություններից («խումբ»)։

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն և հիմնվել է 1995թ. ԳՅ-ում, որպես կոոպերատիվ բանկ կոլեկտիվ սեփականության հիմունքներով և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն սկսած 2006թ. սեպտեմբերից։ Բանկը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն։ Բանկը գրանցվել է 1998թ. փետրվարի 17-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետև՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N70 արտոնագրային համարով։

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժուրային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը։

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ թվով 46 մասնաճյուղեր գտնվում են Երևանում և տարբեր շրջաններում։ Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Բայրոճի 1 փող., Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն։ Բանկն 31.12.13թ դրությամբ ունի 1063աշխատող։

Բանկի դուստր կազմակերպություններն են՝ «ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» ՓԲԸ և «ԱԿԲԱ ԲՐՈԹ» ՍՊԸ։

Մայր կազմակերպություն

«ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպությունը հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն և հիմնվել է 2003թ. ԳՅ-ում։ Կազմակերպությունը իրականացնում է ֆինանսական լիզինգի գծով գործառնություններ, ինչպես նաև մատուցում է ֆինանսական խորհրդատվություն և այլ ֆինանսական ծառայություններ։ Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2003թ. ապրիլի 23-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 արտոնագրային համարով։ Բանկի ներդրումը «ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ում կազմում է 54%։

Բանկի ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ն հիմնվել է 2004թ. ԳՅ-ում։ Կազմակերպությունը ծավալում է ապահովագրական գծով միջնորդական գործնեություն։ Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2004թ. հուլիսի 29-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 արտոնագրային համարով։ Չնայած այն հանգամանքին, որ Բանկի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄԱ 27-ի այն համարվել է դուստր կազմակերպություն և համախմբվել այս ֆինանսական հաշվետվություններում։

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն կատարել է ներդրում «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ ում։ «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 11.10.2013թ.-ին։ «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ-ն ՀՀ ԿԲ տրված Թիվ 0002 Լիցենզիայի հիման վրա իրականացնում է ներդրումային ֆոնդերի կառավարման գործունեություն։ «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ-ի հիմնադիրներն են «ԱԿԲԱ ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ը՝ 49% և ֆրանսիական «Ամուռնի» ԲԸ-ը՝ 51%մասնակցությամբ։ Հանաձայն ՀՀՄԱ 28-ի Բանկի կատարած ներդրումը համարվել է ներդրում ստացիացված կազմակերպությունում և ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվել է առանձին տողով։

2 Գործարար միջավայր

Մայր կազմակերպություն

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները։ Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում։ Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին։ Դետազա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ։ Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ։ Չնայած ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի կողմից իրականացված մի շարք կանխարգելիչ միջոցառումների, դեռևս առկա են անորոշություններ կապիտալի հասանելիության և ձեռք բերման արժեքի առումով ինչպես խմբի, այնպես էլ նրա հանախորդների համար, և շուկայական ավելի խիստ ճնշման պայմաններում Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև խմբի վրա ճգնաժամի ազդեցությունը կարող են լինել նշանակալի։ Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ խմբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա։

Դետևաբար, խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ։

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Մայր կազմակերպություն

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄԱ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների խորհուրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՀՀՄՍԿ)։

3.2 Չափման հիմքերը

Մայր կազմակերպություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել։ Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են անորոտիզացված կան պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով։

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Մայր կազմակերպություն

Խմբի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խուճըբ։ Խմբի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը։ Խուճըբ պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան։ Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՀՀՄԱ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով։ Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով հազարների ճշտությամբ։ ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ։

3.3 Վերադասակարգում

Անորաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով։

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Խուճըբ ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2010թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների խորհրդի («ՀՀՄՍԽ») և ՀՀՄՍԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից։ Այն ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք ունեցել են ազդեցություն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված են ստորև.

ՀՀՄՍ 7 (Փոփոխություն) «Դիամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն»

Փոփոխությունը մանրամասնորեն պարզաբանում է, որ որպես ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսք կարող է դասակարգվել միայն այն ծախսը, որի արդյունքում ակտիվ է ճանաչվում։ ՀՀՄՍ 7 (Փոփոխություն) կիրառվում է հետընթաց 2010թ. հունվարի 1-ին կան այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։

ՀՀՄՍ 17 (Փոփոխություն) «Կարծակալություն»

ՀՀՄՍ 17-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ, երբ վարձակալությունը ներառում է և՛ հող, և՛ շինություններ, կազմակերպությունը յուրաքանչյուր տարի դասակարգումը գնահատում է որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն առանձին-առանձին համաձայն ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի 7-13 պարբերություններում նշված ընդհանուր դրույթների: ՀՀՄՍ 17 (Փոփոխություն) կիրառվում է հետընթաց 2010թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

3.5 Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել։ Խումբը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը։ Դեկլավարությունը կանխատեսում է, որ նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Խմբի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվամից հետո առաջիկա ժամանակաշրջանում։ Այս պահին ղեկավարության գնահատմամբ դրանց հնարավոր ազդեցությունը Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական չի կարող լինել։

ՀՀՄՍ 32 (Փոփոխություն) ,Ֆինանսական գործիքներ-ներկայացումե – թողարկված իրավունքների դասակարգում.

Փոփոխությունը ճշգրտում է ՀՀՄՍ 32. Ֆինանսական գործիքներ-ներկայացումե-ը սահմանելով, որ արտաթույթով արտահայտված կապիտալի գործիքների ձեռքբերման իրավունքները ,օպցիոնները կամ վարանտները հանդիսանում են (ոչ ածանցյալ) սեփական կապիտալի գործիքներ այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն այդ իրավունքները, օպցիոնները կամ վարանտները տեղաբաշխում է առկա բաժնետերերի մեջ իրենց բաժնեմասերի դասերին համապատասխան և համամասնորեն: Եակիբան փոփոխությունը արտաթույթով արտահայտված իրավունքները չէին դասակարգվում որպես կապիտալի գործիքներ, այլ պահանջվում էր դրանք հաշվառել որպես ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: ՖՀՄՍ 32 (Փոփոխություն)-ը կիրառվում է հետընթաց 2010թ. փետրվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանի համար:

ՖՀՄՍԱ 4 (IFRIC)19. Ֆինանսական պարտավորությունների մարումը կապիտալի գործիքներով

Մեկնաբանությունը պարզաբանում է ընկերության կողմից հաշվապահական հաշվառման վարումն այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորության պայմանները վերաբանակցվում են և հանգեցնում են նրան, որ ընկերությունը թողարկում է կապիտալի գործիքներ կազմակերպության կրեդիտորին: Ֆինանսական պարտավորությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ մարելու նպատակով. Այն պահանջում է, որպեսզի օգուտը կամ վնասը ճանաչվեն Խնանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, որը չափվում է ֆինանսական պարտավորության մնացորդային արժեքի և թողարկված կապիտալ գործիքների իրական արժեքի տարբերությամբ: Եթե թողարկված կապիտալ գործիքների իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն չափվել, ապա կապիտալի գործիքները պետք է չափվեն մարված ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի չափով: Չի ակնկալվում, որ այս մեկնաբանության կիրառումը կազդի Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 1 (փոփոխություն) Սահմանափակ ազատում համեմատելի ՖՀՄՍ 7-ից. Բացահայտումներ առաջին անգամ կիրառողների համար
ՖՀՄՍ 1-ուն կատարված փոփոխությունը թույլ է տալիս այն առաջին անգամ կիրառողներին ազատվել այն համադրելիներից, որոնք հասանելի են նրանց, ովքեր արդեն օգտագործում են ՖՀՄՍ-ները բարելավումներ ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ բացահայտումներն (ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ) առաջին անգամ կիրառելիս: Ուժի մեջ է 2010թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 7 (փոփոխություններ) Ֆինանսական ակտիվների փոխանցում

Փոփոխության նպատակն է օգնել ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին գնահատելու ֆինանսական ակտիվների գծով բարդ փոխանցումների ռիսկայնությունը և այս ռիսկերի ազդեցությունը կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վրա: Պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումները մախատեսված են տեղեկատվության տրամադրման համար, որոնք թույլ են տալիս օգտագործողներին Դասկանալ ոչ ամբողջապես ապաճանաչվող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի և դրա հետ կապված պարտավորության միջև հարաբերությունը
Ըստհատել ամբողջապես ապաճանաչված ֆինանսական ակտիվներում հաշվետու կազմակերպության անընդհատ ներգրավվածության հետ կապված ռիսկերը և դրանց բնույթը
Այս փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել 2010թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 24 (վերափոխված) Կապակցված կողմերի բացահայտում

ՀՀՄՍ 24 (վերափոխված) ստանդարտը փոխարինում է 2003թ.-ին լույս տեսած ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» ստանդարտին: Վերափոխված ստանդարտը պարզաբանում և պարզեցնում է կապակցված կողմերի սահմանումը և ազատում է կառավարության հետ կապված կազմակերպություններին բացահայտել կառավարության և կառավարության հետ կապված կազմակերպությունների հետ կատարված բոլոր գործառնությունների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը: Վերափոխված ՀՀՄՍ 24 ստանդարտը ուժի մեջ է մտնում 2011թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Վաղ կիրառումը, ամբողջական կամ մասնակի, թույլատրվում է:

ՖՀՄՍ 1 (փոփոխություն) Խիստ գնաճ և առաջին անգամ կիրառողների համար սահմանված ամսաթվերի հեռացում

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է երկու սահմանափակ փոփոխություններ ՖՀՄՍ 1՝ «Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջավայրին Ստանդարտների առաջին անգամ կիրառում» նկատմամբ: Առաջին փոփոխության համաձայն ֆիքսված ամսաթվի դրույթը «2004թ. հունվարի 1» փոխարինվում է «ՖՀՄՍ-ներին անցման ամսաթվով», այդպիսով չպարտավորեցնելով առաջին անգամ ՖՀՄՍ-ներ կիրառող կազմակերպություններին վերաիաշխարհել ՖՀՄՍ-ներին անցման ամսաթվին նախորդող ժամանակաշրջանում կատարված գործառնությունները: Երկրորդ փոփոխությունը տրամադրում է ցուցումներ, թե ինչպես տվյալ կազմակերպությունը պետք է ներկայացնի ֆինանսական հաշվետվությունները համաձայն ՖՀՄՍ-ների, այն ժամանակաշրջանից հետո, երբ կազմակերպությունն ի վիճակի չէր կիրառել ՖՀՄՍ-ները, քանի որ վերջինիս գործառնական արտաթույթը ենթակա էր խիստ գնաճի: Ուժի մեջ է մտնում 2011թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 12 (փոփոխություն) Հիմքում ընկած ակտիվների վերականգնում

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է սահմանափակ շրջանակներում փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12 «Շահութահարկի» նկատմամբ, որոնք կիրառելի են միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն ընտրում է իրական արժեքի մոդելը ՀՀՄՍ 40 «Ներդրումային գույք»-ում: Փոփոխությունները ներկայացնում են հերքելի ենթադրություն, որ նման հանգամանքներում ներդրումային գույքը ամբողջապես վերականգնվում է վաճառքի միջոցով: Ուժի մեջ է մտնում 2012թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍԱ 4 (փոփոխություն) «Նվազագույն ֆինանսավորման պահանջի կանխավճար» թողարկված 2009թ. նոյեմբերին

Փոփոխությունները ճշգրտում են ՖՀՄՍԱ 14-ի չկանխատեսված հետևանքը «ՀՀՄՍ 19 – Սահմանափակում սահմանված հատուցումների ակտիվի նկատմամբ, նվազագույն ֆինանսավորման պահանջները և դրանց փոխազդեցությունը»: Առանց փոփոխությունների, կազմակերպություններին չի թույլատրվում նվազագույն ֆինանսավորմանն ուղղված որոշ կամավոր կանխավճարներ ճանաչել որպես ակտիվ: Սա չէր ենթադրվում այն ժամանակ, երբ թողարկվում էր ՖՀՄՍԱ 14-ը, իսկ փոփոխությունները լուծում են խնդիրը: Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2011թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է: Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց ամենավաղ համեմատական տարեկան ժամանակաշրջանի համար:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Այս գլուխներն ուժի մեջ են մտնում 2013թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Արժեզրկման մեթոդալոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

Դեկլավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս փոփոխության հնարավոր ամբողջական ազդեցությունը Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Այնուամենայնիվ, սկզբնական գնահատումներն այն են, որ փոփոխությունը կարող է ազդել Խմբի՝ իր վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական ակտիվների հաշվառման վրա, քանի որ ՖՀՄՍ 9 թույլատրում է իրական արժեքի փոփոխություններից օգուտների և վնասների ճանաչումը այլ համապարփակ եկամուտներում, միայն եթե դրանք վերաբերում են առևտրային նպատակներով չչափվող կապիտալի գործիքներում ներդրումներից:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային ներդրումների իրական արժեքի փոփոխություններից օգուտը կամ վնասը, օրինակ, կճանաչվի ուղղակիորեն ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանում, օրինակ, Խումբը ճանաչել է նման 47,032 հազար ՀՀ դրանի օգուտը այլ համապարփակ եկամուտներում: Միաժամանակ, կլինեն ֆինանսական ակտիվների միայն երկու դասեր՝ չափվող միայն անորտիզացված արժեթղվ և իրական արժեթղվ:

Տարեկան բարեփոխումներ 2010թ. համար (ուժի մեջ է մտել 2010թ. հուլիսի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո)

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է 2010 թվականի ՖՀՄՍ բարեփոխումները։ Այս փոփոխությունների մեծ մասը ուժի մեջ են մտնում 2010թ. հուլիսի 1-ին կամ 2011թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։ 2010թ. բարեփոխումները փոփոխում են որոշ դրույթներ ՖՀՄՍ1, ՖՀՄՍ 3Վ, ՖՀՄՍ 7, ՀՀՄՍ1, ՀՀՄՍ 27, ՀՀՄՍ 34 և ՖՀՄՍՍԿ13-ում։
Խմբի առաջնային գնահատումները ցույց են տալիս, որ 2010թ. փոփոխությունները եական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, բացառությամբ ֆինանսական գործիքների բացահայտման պահանջների, որոնք մեղմացնում են բացահայտման ենթակա հետևյալ պահանջները.

Ֆինանսական ակտիվների մնացորդային արժեքները, որոնք այլ կերպ կլինեին ժամկետանց կամ արժեզրկված, որոնց ժամկետները վերանայվել են

վարկային ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական գործիքների համար, որոնց մնացորդային գումարը լավագույնն է ներկայացնում վարկային ռիսկի առավելագույն չափը

ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով վերցրած գրավների իրական արժեքի գնահատումը և նկարագրությունը

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում։ Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն։

4.1 Ֆինասական հաշվետվությունների համախմբում

Դուստր կազմակերպությունները, որոնք նկատմամբ Խումբը կարող է տնօրինել ծայրի իրավունք տվող բաժնետոմսերի կեսից ավելին կամ այլ կերպ վերահսկում է այդ ընկերության գործունեությունը, համախմբվում են։ Դուստր կազմակերպությունների հաշվետվությունները համախմբվում են, երբ վերահսկումը փոխանցվում է Խմբին և բացառվում են համախմբումից, երբ դադարում է վերահսկելու հնարավորությունը։

Բոլոր ներխմբային գործառնությունները, հաշվարկների մնացորդները կամ չիրացված հասույթը բացառվում են։ Բացառվում է նաև չիրացված վնասը, մինչև ձեռք չի բերվում համոզվածություն փոխանցված ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ։ Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը փոփոխվել է Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով։

Ձեռք բերման ժամանակ, Դուստր կազմակերպության ատիվները, պարտավորություններն ու պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ իրական արժեքով։ Ձեռք բերման արժեքի և ձեռք բերված գուտ ակտիվների դրական տարբերությունը հաշվառվում է որպես գուղձիլ։ Եթե ձեռք բերման արժեքը փոքր է ձեռք բերված դուստր կազմակերպության գուտ ակտիվների իրական արժեքից, պապ տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում ձեռք բերման ժամանակաշրջանում։ Չվերահսկվող մասնակցությունը հաշվառվում է ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի համապատասխան չափով։ Հետագայում, չվերահսկվող մասնակցությանը գերազանցող ցանկացած վնաս վերագրվում է Մայր Կազմակերպության բաժնեմասին։ Մայր Ընկերության բաժնետերերին հասանելիք բաժնետիրական կապիտալը և չվերահսկվող մասնակցության հասանելիք գուտ եկամուտը արտացոլվում են առանձին տողերով հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում։

4.2 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կիսոսեն Խումբ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել։ Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել։ Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը։

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսարդույքի մեթոդը։

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ սնմանտիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադույթը` որո հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ։

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են` ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադույթը։ Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինգականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբուճքով` Երրորումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան։

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի` վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է։

Ձուտ առևտրային եկամուտ

Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժությային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը։ Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը։

4.3 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով` գործարքի օրվա փոխարժեքով։ Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում։ Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրույթամբ գործող փոխարժեքը։

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամրորիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում։ Ամրորիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում։

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժությային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով։ Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժությային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով։ Ոչ դրամային հոդվածների, ինչչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս։ Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ` վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագահատման պահուստում։

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում։

4.4 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից։ Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում։

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի անսաքվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները։ Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացմենը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մտավոր թվերի վրա։ Դարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս։ Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել։ Դետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ։ Դարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ։ Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ։

Դետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա։

Դետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները։ Դետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա։

Գրանցանկ

Դետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի։

ԴՅ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր։ Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում։

4.5 Դրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրանական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ԴՅ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱըՆա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել, կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման գաղվի ռիսկի։

Դրանական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով։

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Կրեդիտ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում խումբն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ավանդային հաշիվներ և փոխառվություններ։ Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։ Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են հմքի դեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում։ Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով։

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Կրեդիտ

Խումբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ։ Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով։ Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում։ Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների։

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։ Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով։

Խմքի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների, ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկերի և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար նաաչելի ֆինանսական ակտիվներ։ Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ հսմքի դեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները։ Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո։

Կրեդիտ

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները։ Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում դեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին։ Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, խումբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ։ Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով։ Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնամշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ։ Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն։ Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժութային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից։

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանք գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսումը կատարվելով։ Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով։

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

Կրեդիտ

Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հանքախորոններից և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթեր։

Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարվումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառանսական արդյունքներով։ Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, ք

Կրեդիտ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ խումբը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը։ Եթե հսմքի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի։ Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ համան դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները։

Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող։

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ խումբը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը։ Եթե խմբի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետի ոչ մտո ակտիվների էակյա գումարի վաճառք, ապա մաքուրը դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի։ Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները։

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կան որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության։

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները։ Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։ Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից։ Դաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով։

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք խումբը մտադիի է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում։ Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով։ Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերածնակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ խումբը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները։

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է։ Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային սնդեղների կամ գեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով։ Դաևառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները։

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով խումբն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար։

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ճախային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել։

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական թժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսազուսմարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլիմի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա։

խումբը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու։ Նպատակով։ Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում։

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն։ Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է։ Խումբը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը։

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի խմբին, թե ոչ։

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի խմբին, թե ոչ։

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա։ Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով։

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են խմբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ։

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա։ Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով։

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ)։ Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդուղղիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են խմբի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար։

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսակի հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել խմբին։ Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազանում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով։ Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին։

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, հսումքը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնազանձել գրավը։ Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարածգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության։ Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց։ Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն։ Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկյան անհատական կան խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսարդուքը։

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերածակներպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում։ Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո։

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,

     հսումքը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն անողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,

     և հսումքը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը։

Մեծ Բրիտանիա

Եթե հսումքը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Խմբի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում։ Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Խմբի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար։

Մեծ Բրիտանիա

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով հսումքը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը։

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը։

Փոխատուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Դետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ։ Դետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Դետզնման պայմանագրերով զրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված։ Դանապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում։

Դետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ։

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով։ Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ։ Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը զրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն։

Մեծ Բրիտանիա

Չեռքերբված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական պատասկներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Ջուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում։

4.12 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն – հսումքը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում հսումքը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով։ Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ։ Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի ամփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չնարված զուտ ներդրումների նկատմամբ։ Սկզբնական ուղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ։

Գործառնական վարձակալություն – հսումքը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն։ ործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում։

4.13 Դիմնական միջոցներ

Դիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ։ Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը։ Դորը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անասինմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում։

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ըն-թացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

 	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
----------------	--------------------------------------	------------------

Մեծ Բրիտանիա

Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով։ Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ։ Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով։ Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պարտատ չեն օգտագործման համար։

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին։ Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, եթբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն։ Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում։

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում։

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը, այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում։ Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը։

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում։

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը, այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում։ Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը։

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին։

4.14 Գուղվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն։

Չեռք բերված որոշելի ակտիվների, պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների զուտ իրական արժեքում հսնքի բաժմենմաը գերազանցող ձեռք բերման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես գուղվիլ։

Եթե այն բացասական է (բացասական գուղվիլ), այն անմիջապես ճանաչվում է տարվա արդյունքներում։

Փոխանակման օրվա դրությամբ ձեռք բերված զուտ ակտիվներում բաժմենմասի մնացորդային արժեքի նկատմամբ հավելյալ ներդրման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես չվերահսկվող բաժմենմասի ձեռք բերումից առաջացած գուղվիլ։

ուղվիլը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կուտակված կորուստները։

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով։ Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված

ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները։ Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ։ Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ։

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամատեղծ միավորի համար։ Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում։

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ։

4.15 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով։
Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում։

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով։ Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով։

4.16 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագիվում են եկամուտներին գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում։

4.17 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառւմ են ԳԳ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառուությունների գծով ուղղակի ծախսերը։ Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսարդույթի մեթոդը։ Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճաճաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում։

4.18 Կենսաթոշակներ

Խմբում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Զայաստանի Զանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում։ Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են։

4.19 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք փահանջում են, որոնք փահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրող փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապահի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց։ Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով։

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար։ Սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով։

4.20 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ հունմբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.21 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելվածար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.22 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պարտաստունը պահանջում է, որ խմբի ղեկավարությունը կատարի կաևորագյուն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Նահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից: Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով մշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների համախմբումը խումբի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ մասնակցությունը դուստրի կապիտալում ցածր է կամ համասար 50%

Զնայած այն հանգամանքին, որ խումբի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԲԻՈԿ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄՍ 27-ի, այն հանդիսանում է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում դուստր կազմակերպություն, քանի որ խումբը վերահսկում է դրա գործունեությունը:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Խմբի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչպետական պարտատոմսերը, ոչպետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ խումբը դասակարգում է արժեթղթերը որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականցվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: ործող շուկայի բացակայության դեպքում խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մնամատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխառությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Խումբը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխառությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների: Նշանակալի վարկերի և փոխառությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, խումբը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Խումբը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը եական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար եական է կամ երկարատև նվազումը խումբը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, խումբը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6. «Զուտ տոկոսային և մնամատիպ եկամուտներ»

<i>Տոկոսային և մնամատիպ եկամուտներ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	1,205,100	594,815
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառություններից	26,104,944	24,142,837
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	822,448	353,398
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	225,904	28,676
Այլ տոկոսային եկամուտներ	45,887	75,993
<i>Ընդամենը</i>	<i>28,404,283</i>	<i>25,195,719</i>

<i>Տոկոսային և մնամատիպ ծախսեր</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
---	------------------------	----------------------

Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	6,873,112	6,402,877
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	6,263,329	4,511,110
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց		
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	212,234	7,769
Այլ տոկոսային ծախսեր	1,481	103,088
Ընդամենը	13,350,156	11,024,844

Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	15,054,127	14,170,875
---	-------------------	-------------------

7. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Դրամարկղային գործառնություններից	128,660	126,262
Հաշվարկային ծառայություններից	1,178,780	1,002,233
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	75,011	
Ֆինանսական լիզինգի գծով վճարներ		33,146
Վճարային քարտերի սպասարկումից	1,519,798	1,270,285
Այլ կոմիսիոն վճարներ	18,894	22,014
Ընդամենը	2,921,143	2,453,940

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հաշվարկային գործառնություններից/փոխանցումներից	747,883	142,768
Դրամարկղային գործառնություններ	29,122	24,057
Վճարային քարտերով գործառնություններ	375,759	689,048
Այլ կոմիսիոն վճարներ	80,867	1,105
Ընդամենը	1,233,631	856,978

Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	1,687,512	1,596,962
--	------------------	------------------

8. Զուտ եկամուտ արևտրային գործառնություններից

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	1,158,095	1,095,720
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	-321,203	
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում		-424,650
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ		
Առևտրային նպատակով պահվող ներդրումների առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ		
Առևտրային նպատակով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	240,550	464,777
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առջ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ		
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ		
Ընդամենը	1,077,442	1,135,847

8.1. Այլ գործառնական եկամուտներ

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	-4,153	
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	1,085,281	666,965
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից եկամուտ		

Ֆակտորինգից, ակրեդիտիվներից ստացված եկամուտներ	516,905	76,386
Այլ եկամուտներ	260,473	137,036
Ընդամենը	1,858,506	880,387

9. Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստիմ կատարված զուտ մասհանումներ

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վարկերի և հաճախորդներին փոխատվությունների գծով	1,051,484	1,566,865
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով	0	0
Այլ ակտիվներ գծով	112,595	153,644
Ընդամենը	1,164,079	1,720,509

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին		
Մասհանում		
Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին		

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին		
Մասհանում		
Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին		

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին	2,641,820	1,836,946
Մասհանում	1,051,484	1,566,865
Վերադարձ	1,323,103	963,688
Դուրսգրում	-1,759,349	-1,725,679
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին	3,257,058	2,641,820

Ներդրումներ գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին	17,394	17,394
Մասհանում		
Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին	17,394	17,394

Այլ ակտիվների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին	30,759	16,924
Մասհանում	112,595	153,644
Վերադարձ	19,244	5,598
Դուրսգրում	-152,624	-145,407
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին	9,974	30,759

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին		
Մասհանում		
Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին		

10. Ընդհանուր վարչական ծախսեր

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Աշխատավարձ	6,523,013	5,486,870
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ		431,055
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	92,116	376,316
Գործուղման ծախսեր	171,568	149,790
Տրանսպորտի, կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	359,753	302,071
Վարձակալության գծով ծախսեր	62,972	101,430
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	782,602	417,899
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	33,731	29,673
Անվտանգության գծով ծախսեր	463,714	229,329
Գրասենյակային ծախսեր	209,740	165,031
Ուսուցման ծախսեր	9,909	11,915
Ապահովագրություն	97,626	99,050
Ընդամենը	8,806,744	7,800,429

10.1 Այլ գործառնական ծախսեր

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Գովազդի ծախսեր	563,815	538,188
Վճարված տուգանքներ	7,955	20,760
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	1,546,286	1,323,206
Ինկասացիայի գծով ծախսեր	117,943	97,185
Ավանդների ապահովագրության գծով ծախսեր	125,341	99,634
Այլ ծախսեր	417,921	709,419
Ընդամենը	2,779,260	2,788,392

11 «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս»

<i>Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ եկամուտ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից	(7,383)	
Համատեղ վերահսկվող միավորներում ներդրումներից		
Դուստր բանկերում ներդրումներից		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներից		
Ընդամենը	(7,383)	-

12. «Շահութահարկի գծով ծախս»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Շահութահարկի գծով ծախս	1,729,440	1,362,299
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները		
Դետաձգված հարկի գծով ծախս	75,294	
Ընթացիկ շահութահարկ	1,804,734	1,362,299

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	Նախորդ ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	6,922,748	-	5,476,607	-
Շահութահարկ՝ դրույթաչափով	1,384,550	20	1,095,321	20
Զհարկվող եկամուտներ	(11,093)	(0.2)	(92,955)	(1.7)
Զնվազեցվող ծախսեր	34,780	0.5	281,443	5.1
Փոխարժեքային տարբերություն	321,203	4.6	78,490	1.4
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում		0.0		
Կոնսոլիդացիայի ազդեցություն		0.0		0.0
Շահութահարկի գծով ծախս	1,729,440	25	1,362,299	25

ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը.

	Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝</i>	<i>244,617</i>	<i>(107,220)</i>	<i>0</i>	<i>137,397</i>
Հիմնական միջոցներ		48,009		48,009
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	164,406	(159,874)		4,532
Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ				0
Այլ պարտավորությունների գծով	80,211	4,645		84,856
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝</i>	<i>(987,964)</i>	<i>31,926</i>	<i>(70,082)</i>	<i>(1,026,120)</i>
Պայմանական պարտավորություններ	(30,929)	(3,006)		(33,935)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և այլ ակտիվներ	(69,631)	9,098		(60,533)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	(32,622)	32,622		0
Հիմնական միջոց	(743,452)	(6,788)	3,433	(746,807)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(111,330)		(73,515)	(184,845)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(743,347)	(75,294)	(70,082)	(888,723)

«Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	5,118,014	4,114,308
Սովորական բաժնետոմսերի քանակ	2,500	2,500
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	2,047	1,646

13«Կանխիկ դրամական միջոցներ»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
<i>13.1 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնագորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում</i>		
1 Կանխիկ դրամական միջոցներ	5,944,973	3,496,475
2 Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	3,909,563	4,142,223
3 Թրթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	35,592,052	22,657,677
4 Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
5 Դեպոզիտային միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	510,000	536,647
6 Հաշվեգրված տոկոսներ ՀՀ ԿԲ-ում թրթակցային հաշիվներից և ավանդներից		
<i>Ընդամենը</i>	<i>45,956,588</i>	<i>30,833,022</i>
<i>Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում</i>	<i>45,446,588</i>	<i>30,296,375</i>
<i>Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (Ծանոթ 14)</i>	<i>17,199,303</i>	<i>16,658,686</i>
<i>Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>	<i>62,645,891</i>	<i>46,955,061</i>

**14«Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական
կազմակերպությունների նկատմամբ»**

<i>Ընթացիկ հաշիվներ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերում	47,830	17,445
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	16,329,302	15,205,467
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	821,984	1,475,545
Հաշվեգրված տոկոսներ		229
Ընդամենը	17,199,116	16,698,686
<i>Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ</i>		
ՀՀ ԿԲ-ում՝	-	-
վարկեր և ավանդներ		
ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
այլ		
ՀՀ բանկերում՝	3,447,783	11,309,927
վարկեր և ավանդներ	3,447,783	11,309,927
ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ		
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում՝	5,107,801	238,902
վարկեր և ավանդներ	4,867,680	
ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	240,121	238,902
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	25,728	-
վարկեր և ավանդներ		
ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	25,728	
Հաշվեգրված տոկոսներ	28,998	
Ընդամենը	25,809,426	28,247,515
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	25,809,426	28,247,515

<i>Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ</i>		
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝	563,938	434,425
վարկեր և ավանդներ		
ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	465,514	434,425
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	98,424	
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝	66,535	222,766
վարկեր և ավանդներ		

Ֆակտորինգ		
Ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	66,535	222,766
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում	3,312	-
վարկեր և ավանդներ		
Ֆակտորինգ		
Ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	3312	
Չաշվեզրված տոկոսներ	1,831	
Ընդամենը	635,616	657,191
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների զծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		
Ձուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	635,616	657,191
Ձուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,445,042	28,904,706

15. Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ

Պետական արժեթղթեր	Չաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-
գանձապետական պարտատոմսեր		
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
այլ		
ԲԲԲ- (Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-
գանձապետական պարտատոմսեր		
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
այլ		
ԲԲԲ- (Բաա3) -ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների պետական արժեթղթեր	-	-
գանձապետական պարտատոմսեր		
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
այլ		
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	-	-

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր

	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-Ա/3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
Չայաստանի Չանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից «Գ -» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				

ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
Ընդամենը ԴԴ ոչ պետական առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր				
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/ԱՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր, ֆակտորինգ, դեբիտորական պարտքեր	-	-	-	-
Ա-/ԱՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող վարկառուների				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող վարկառուների				
Հիփոթեկ				
Սպառողական վարկեր				
Այլ				
Ածանցյալ գործիքներ	-	-	557,882	-
ֆյուչերս				
ֆորվարդ				
օպցիոն				
սվոպ			557,882	
այլ				
Ընդամենը	-	-	557,882	-
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	-	-	557,882	-

փոխառվություններ»

<i>Տրված վարկեր և այլ փոխառվություններ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վարկեր, այդ թվում	146,784,143	135,993,014
ՀՀ Կառավարությանը	-	-

##

տեղական ինքնակառավարման մարմիններին	-	-
հիփոթեքային		
Վարկային գծեր և օվերդրաֆտներ	13,845,173	15,407,492
Ֆակտորինգ	4,311,253	398,117
Ֆինանսական լիզինգ	7,774,381	7,453,167
Հետգնման պայմանագրեր	-	-
Ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	126,000
Այլ	17,477	78
Այդ թվում հաշվեգրված տոկոսներ	2,663,018	2,560,284
Ընդամենը վարկեր	172,732,427	161,938,152
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ժամոթ. 7)	(3,257,058)	(2,641,820)
Ընդամենը զուտ վարկեր	169,475,369	159,296,332

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի գումար/քանակ	Նախորդ ժամանակաշրջանի գումար/քանակ
Վարկեր և փոխառություններ,	172,732,427	161,938,152
որից արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝	883,470	3,487,525
ժամկետանց	510,971	473,224
վերաձևակերպված	-	-
վերաֆինանսավորված	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(3,257,058)	(2,641,820)
Ընդամենը զուտ վարկեր և փոխատվություններ	169,475,369	159,296,332

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունը ըստ հաճախորդների	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Պետական ձեռնարկություններ	17,905	10,885
Սասնավոր ձեռնարկություններ	61,977,405	69,144,874
Ֆիզիկական անձիք, այդ թվում՝	101,299,001	79,463,677
սպառողական վարկեր	43,582,634	37,324,622
հիպոթեքային վարկեր	4,945,116	5,125,746
վարկային քարտեր	13,827,268	15,407,492
Անհատ ձեռնարկատերեր	9,438,116	10,758,432
Ընդամենը զուտ վարկեր և փոխատվություններ	172,732,427	159,377,868
Այդ թվում հաշվեգրված տոկոսներ	2,663,018	2,560,284
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(3,257,058)	(2,641,820)
Ընդամենը զուտ վարկեր և փոխատվություններ	169,475,369	159,296,332

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունը ըստ վարկավորման ոլորտների	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը	Նախորդ ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	32,445,324	19	32,905,645	20.32
Գյուղատնտեսություն	51,812,501	30	41,010,716	25.32
Շինարարություն	5,012,797	3	6,229,584	3.85
Տրանսպորտ և կապ	4,691,550	3	4,856,668	3.00
Առևտուր	20,886,009	12	28,770,249	17.77
Սպառողական	43,582,634	25	36,273,031	22.40
Հիպոթեքային վարկեր	4,945,116	3	5,102,914	3.15
Սպասարկման ոլորտ	5,760,928	3	6,426,400	3.97
Այլ	3,595,567	2	362,945	0.22
Ընդամենը	172,732,427	100.00	161,938,152	100.00

17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական պարտատոմսեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ	6,179,666 6,179,666	8,350,924 8,350,924
ԲԲԲ-/Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ չունեցող երկրներ պետական արժեթղթեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ	-	-
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	6,179,666	8,350,924

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից «Գ» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ		81,212		81,212
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	81,212		81,212

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ		400,935		
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ		594,629		401,623
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		995,564		401,623
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կրուստների պահուստ		(17,394)		(17,394)
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՄԱՐ ՄԱՏՉԵԼԻ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ		7,239,048		8,816,365

18. «Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ»

Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական պարտատոմսեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ		
ԲԲԲ-/Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ չունեցող երկրներ պետական արժեթղթեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ	-	-
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	-	-

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից «Գ» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	-	-	-

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		-		-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կրուստների պահուստ				
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՄԱՐ ՄԱՏՉԵԼԻ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ		-		-

Կապիտալում»

Վերահսկվող միավորումներում ներդրումների շարժ	
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	-
Ավելացում	384,617
Օտարում (վաճառք)	
Արժեքի արժեզրկում	
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	384,617

Վերահսկվող միավորումներում ներդրումներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ատոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	384,617	
Համատեղ վերահսկվող միավորումներում ներդրումներ		
Դուստր բանկերում ներդրումներ		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներ		
Շահաբաժիններ		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	384,617	

20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հիմնական միջոցներ

Հոդվածի անվանումը	Հոդ և շնեքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն. միջոցներ	Ֆին. վարձակ. վարձակալված միջոցներ	Վարձակ. հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	12,729,486	2,217,928	344,711	1,201,701	563,986	3,392	17,061,204
Ավելացում	457,403	616,363	16,623	312,547		0	1,402,936
Օտարում		-6,575	-2,400	-18,373			-27,348
Վերագնահատում*							0
Արժեզրկում							0
Վերադասակարգում				-15,850			-15,850
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	13,186,889	2,827,716	358,934	1,480,025	563,986	3,392	18,420,942
Ավելացում	528,065	782,244	31,055	199,781		36,638	1,577,783
Օտարում		-1,294	-6,301	-11,197			-18,792
Վերադասակարգում		-670,137	-2,431	4,383	-56		-668,241
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	13,714,954	2,938,529	381,257	1,672,992	563,930	40,030	19,311,692
Կուտակված մաշվածություն	13,714,954	2,938,529	381,257	1,672,992			
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	812,962	850,682	131,043	312,468	24,429	58	2,136,280
Ավելացում	516,276	276,088	68,787	211,801	32,071	356	1,106,968
Օտարում		-3,817	-1,125	-9,630			-14,572
Վերադասակարգում		-1,996					-1,996
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,329,238	1,120,957	198,705	514,639	56,500	414	3,220,453
Ավելացում	549,486	318,959	71,730	274,741	107,953	400	1,323,269
Վերադասակարգում					-74		
Օտարում		-681,188	-4,614	-3,198			-688,999
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,878,724	758,729	265,821	786,183	164,378	814	3,854,648
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,878,722	758,728	265,820	786,144			
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	11,836,230	2,179,800	115,436	886,809	399,552	39,216	15,457,043
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	11,857,651	1,706,759	160,229	965,386	507,486	2,978	15,200,489

	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ. գծով կապ. ներդ.	Գուդվիլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	309,014	996,586	0	36,768	0	18,132	1,360,500
Ավելացում	2,655	3,330		17,470			23,455
Օտարում							0

Վերազնահատում*								0
Արժեզրկում								0
Վերադասակարգում	73,355	-73,355						0
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	385,024	926,561	0	54,238	0	18,132	1,383,955	
Ավելացում	13,980	11,111		2,172				27,263
Օտարում	-13,316							-13,316
Վերազնահատում*								0
Արժեզրկում								0
Վերազնահատումից մաշվածության ճշգրտում								0
Վերադասակարգում								0
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	385,688	937,672	0	56,410	0	18,132	1,397,902	
Կուտակված մաշվածություն								
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	46,711	228,959	0	35,291	0	0	310,961	
Ավելացում	34,701	180,199		2,925				217,826
Օտարում								0
Արժեզրկում								0
Վերադասակարգում	8,695	-11,734						-3,039
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	90,107	397,424	0	38,216	0	0	525,748	
Ավելացում	37,939	177,677		7,401				223,017
Օտարում	-12,076							-12,076
Վերազնահատումից մաշվածության ճշգրտում								0
Արժեզրկում								0
Վերադասակարգում	-287							-287
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	115,684	575,101	0	45,617	0	0	736,402	
Ձուտ հաշվենշտային արժեք								
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	270,004	362,571		10,793		18,132	661,500	
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	294,917	529,137		16,022		18,132	858,207	

22. «Այլ ակտիվներ»

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ստացվելիք շահաբաժիններ		
Հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ		
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	70,381	634,954
Ընդամենը	70,381	634,954

Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով		
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով		187,665
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	245	5,723
Կանխավճարներ մատակարարներին	359,164	1,104,243
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության գծով	20,888	8,148
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	340,737	
Ընդամենը	721,034	1,305,779

Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	265,162	287,168
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	1,067,107	542,784
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	89,654	76,708
Այլ ակտիվներ	6,000	128,082
Ընդամենը	1,427,923	1,034,742

Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(9,976)	(30,759)
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,209,362	2,944,716

--	--	--

23. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

<u>Ընթացիկ հաշիվներ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերի	841	18
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի		624
Հաշվեզրված տոկոսներ		
Ընդամենը	841	642
<i>Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ</i>		
ՀՀ կենտրոնական բանկ	10,014,403	10,265,633
վարկեր *	10,012,891	10,261,243
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ	1,512	4,390
ՀՀ բանկեր	-	-
վարկեր և ավանդներ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ		
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր	38,988,056	51,318,347
վարկեր և ավանդներ	38,987,000	51,318,347
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ	1,056	
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր	-	-
վարկեր և ավանդներ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ		
Հաշվեզրված տոկոսներ		1,299,067
<i>Ընդամենը</i>	49,002,459	62,883,047
Ֆինանսական կազմակերպություններ	53,955,782	41,112,266
ընթացիկ հաշիվներ	101,418	87,377
վարկեր և ավանդներ	53,711,888	40,929,256
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ	142,476	95,633
Հաշվեզրված տոկոսներ	1,872,909	324,086
<i>Ընդամենը</i>	53,955,782	41,436,352
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	102,959,082	104,320,041

24. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

<u>ՀՀ կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ		
ժամկետային ավանդներ		
Վարկեր	24,820,947	22,129,443
Ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ		120,690
Ընդամենը	24,820,947	22,250,133
<i>ՀՀ ռեզիդենտ հրավարման անձանց, հիմնարկների նկատմամբ</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ	7,027,793	6,763,898
ժամկետային ավանդներ	6,909,856	5,063,823

Ռեպո (հետզնման) պայմանագրեր		
Այլ	563,651	92,183
Հաշվարկված տոկոսներ	156,202	158,115
Ընդամենը	14,657,502	12,078,019
<i>Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ	266,545	232,521
Ժամկետային ավանդներ	858,417	782,750
Ռեպո (հետզնման) պայմանագրեր		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ	13,616	10,592
Ընդամենը	1,138,578	1,025,863
<i>ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ	305,502	272,598
Ժամկետային ավանդներ	40,819	23,100
Ռեպո (հետզնման) պայմանագրեր		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ	14,575	
Հաշվարկված տոկոսներ	599	369
Ընդամենը	361,495	296,067
<i>Ոչ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ		
Ժամկետային ավանդներ		
Ռեպո (հետզնման) պայմանագրեր		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ		
Ընդամենը	-	-
<i>ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ	12,007,130	4,162,432
Ժամկետային ավանդներ	45,117,712	42,767,905
Ռեպո (հետզնման) պայմանագրեր		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ	100,827	620,415
Հաշվարկված տոկոսներ	875,461	596,739
Ընդամենը	58,101,130	48,147,491
<i>Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ	684,998	383,954
Ժամկետային ավանդներ	7,911,562	7,345,637
Ռեպո (հետզնման) պայմանագրեր		
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ	14,043	
Հաշվարկված տոկոսներ	155,142	121,519
Ընդամենը	8,765,745	7,851,110
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	107,845,397	91,648,683

25. «Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր»

<i>Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ		
Բանկի կողմից թողարկված առանց տոկոսի արժեթղթեր		
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր		
Բանկի կողմից թողարկված արտոնյալ բաժնետոմսեր (ֆին. պարտավորություններ համարվող)		
Թողարկված այլ արժեթղթեր		
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Ընդամենը	-	-

պարտավորություններ»

<i>Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան

Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ		
Ֆյուչերս		
Ֆորվարդ		
օպցիոն		
սվոպ	22,231	25,129
այլ		
Հեջավորման ածանցյալ գործիքներ		
Այլ		
Ընդամենը	22,231	25,129

27. «Վճարվելիք գումարներ»

<u>Վճարվելիք գումարներ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Շահաբաժիններ		
Հավատարմագրային կառավարման		
Ավանդների ապահովագրության գծով	33,536	27,381
Այլ	1,342	1,459
Ընդամենը	34,878	28,840

29. «Այլ պարտավորություններ»

<u>Այլ Պարտավորություններ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վճարվելիք գումարներ		
Պարտավորություններ հարկերի, պարտադիր վճարների գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	445,456	421,399
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	662,243	302,534
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ		
Այլ	152,030	880,925
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,259,729	1,604,858

28. «Կանոնադրական կապիտալ»

31.12.11թ.-ի դրությամբ Մայր Բանկի հայտարարված և փաստացի համարված կանոնադրական կապիտալը կազմել է 30,000,000 հազար դրամ: Բանկի նշանակալից բաժնետերերն են Credit Agricole S.A. բանկը, ՍԱԿԱՄ ԻՆՏԵՐՆԱՍԻՈՆԱԼ պարզ բաժնետիրական ընկերությունը, հասարակական կազմակերպություն համդիսացող գյուղացիական փոխօգնության մարզային տաս միությունները: Համաձայն Բանկի կանոնադրության բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 2,500 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 12,000 հազար դրամ անվանական արժեքով: Թողարկված բոլոր

31.03.13թ.-ի դրությամբ 10% և ավելի մասնակցություն ունեցող Մայր Բանկի բաժնետերերն են.

	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը			
Credit Agricole S.A.	4,668,000	16%	բանկային գործունեություն
Արմավիրի ՓՄՍ	4,224,000	14.08%	հասարակական կազմակերպություն
ՍԱԿԱՄ ԻՆՏԵՐՆԱՍԻՈՆԱԼ պարզ բաժնետիրական ընկերություն	3,732,000	12.44%	պարզ բաժնետիրական ընկերություն
Արարատի ՓՄՍ	3,684,000	12.28%	հասարակական կազմակերպություն
այլ բաժնետերեր	13,692,000	45.64%	հասարակական կազմակերպություն
Ընդամենը	30,000,000	100%	

28.1. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

<u>Վերազնահատման պահուստներ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վաճառքի համար նախատեսված ներդրումների վերազնահատումից առաջացած չիրացված շահույթ/վնաս	739,381	450,411
Հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստ	3,927,426	3,941,157
Այլ պահուստներ	-	-

Ընդամենը	4,666,807	4,391,568
----------	-----------	-----------

30.«Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ»

	Պահուստներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
1	Սկզբնական մնացորդ		
2	Պահուստին կատարված մասհանումներ		
3	Պահուստի օգտագործում		
4	Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		
5	Վերջնական մնացորդ		-

30.3 «Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորություններ»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Զօգտագործված վարկային գծեր	10,329,253	9,810,468
Տրամադրված երաշխիքներ	3,228,807	2,754,220
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	749,738	413,314
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 9)		
	14,307,798	12,978,002

31«Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Պահանջներ այլ բանկեր նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը առ 1 հոկտեմբեր	12,037,995	9,211,071
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	92,362,509	85,922,620
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	93,374,466	83,095,696
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	11,026,038	12,037,995
Տոկոսային եկամուտ	10,597	8,374

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը առ 1 հոկտեմբեր	869,462	871,344
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	136,396	117,211
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	(154,378)	(119,093)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	851,480	869,462
Տոկոսային եկամուտ	7,618	7,707

Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը առ 1 հոկտեմբեր	5,098,316	5,457,017
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	21,804,110	32,036,957
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	26,902,426	32,395,658
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	(0)	5,098,316
Տոկոսային եկամուտ	3,711,145	3,121,118

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը առ 1 հոկտեմբեր	2,243,984	2,319,912
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	680,856	692,112
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	(687,491)	(768,039)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	2,237,349	2,243,984
Տոկոսային եկամուտ	31,312	40,721

**32.1 Վարկային ռիսկ
Աշխարհագրական կենտրոնագումներ**

Հաշվետու ժամանակաշրջան

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	45,956,588				45,956,588
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	3,968,439	1,163,976	21,312,506	121	26,445,042
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ					-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	169,463,455	4,734	706	6,475	169,475,369
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	6,243,484		995,564		7,239,048
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր					-
Ընդամենը ակտիվներ	220,715,666	691,452	22,910,154	185,592	244,502,864
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	14,611,345	24,051	88,323,686		102,959,082
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	99,074,407	246,410	5,413,842	3,110,738	107,845,397
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություններ			22,231		22,231
Ընդամենը պարտավորություններ	114,036,295	213,410	81,468,491	11,726,962	207,445,158
Ջուտ դիրք	106,679,371	478,042	(58,558,337)	(11,541,370)	37,057,706

Նախորդ ժամանակաշրջան

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	30,833,022				30,833,022
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	11,744,425	2,684,004	14,476,277		28,904,706
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	557,882				557,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	159,291,630	3,511	1,077	114	159,296,332
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	8,414,742		401,623		8,816,365
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր					-
Ընդամենը ակտիվներ	210,841,701	2,687,515	14,878,977	114	228,408,307
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,989,631	624	87,794,059	5,535,727	104,320,041
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	83,520,609	182,261	5,645,304	2,300,509	91,648,683
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություններ			25,021	108	25,129
Ընդամենը պարտավորություններ	94,510,240	182,885	93,464,384	7,836,344	195,993,853
Ջուտ դիրք	116,331,461	2,504,630	(78,585,407)	(7,836,230)	32,414,454

Հաշվետու ժամանակաշրջան

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Զաշխատող ակտիվներ			
	Ստանդարտ / Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ / Միջին ռիսկային	Կասկածելի / Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում	168,538,082	1,993,153	1,265,630	935,562	5,636,803
1. Արդյունաբերություն	31,561,853	481,348	247,429	154,694	1,524,353
2. Գյուղատնտեսություն	50,917,247	511,026	314,657	69,572	1,647,367
3. Շինարարություն	4,994,053	991	17,753	-	118,114
4. Տրանսպորտ և կապ	4,456,216	47,679	49,934	137,721	54,451
5. Առևտուր	20,241,646	75,822	127,003	441,537	984,798
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	5,661,131	41,756	58,041	-	200,455
7. Ֆինանսական հատված	3,476,122				
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում	42,441,388	708,462	319,998	112,786	959,264
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	93,232		26,213		
10. Հիփոթեքային	4,695,195	126,069	104,601	19,252	148,001
Ռեզիտորական պարտքեր	2,142,587	47,864	13,731	5,180	-
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	7,239,048				
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ թվում երաշխիքներ	14,246,915	31,078	12,429	5,292	12,084
ակրեդիտիվներ	749,738	5,500			

Նախորդ ժամանակաշրջան

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
	Ստանդարտ / Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ /Միջին ռիսկային	Կասկածելի / Բարձր ռիսկային	Ամհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝	158,450,627	1,552,948	1,800,452	134,125	3,315,925
1. Արդյունաբերություն	32,501,010	268,761	135,875	-	937,649
2. Գյուղատնտեսություն	40,174,255	483,341	273,566	79,554	1,067,206
3. Շինարարություն	5,791,611	284,562	151,580	1,832	15,081
4. Տրանսպորտ և կապ	4,531,872	47,699	275,875	1,222	40,009
5. Առևտուր	27,962,206	69,853	724,118	14,072	560,687
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	6,411,931	6,225	8,245	-	182,647
7. Ֆինանսական հատված	-	-	-	-	-
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	35,762,856	339,545	138,685	31,944	375,198
8.1 անշարժ գույքի գրավով	5,075,105	86,088	16,382	10,006	73,739
8.2 ավտոմեքենայի գրավով	792,279	12,230	7,875	91	34,053
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	362,945	-	-	-	-
10 Հիփոթեքային	4,951,944	52,963	92,507	5,500	137,447

Դեբիտորական պարտքեր	3,141,009	138,939	3,465	3,342	
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	482,835				
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ	12,920,229	29,054	13,747	4,486	10,486
թվում երաշխիքներ	2,754,220				
ակրեդիտիվներ	413,314				

32.2 Շուկայական ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկ

Հաշվետու ժամանակաշրջան

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	23,596,529	21,390,344	969,715	45,956,588
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	467,348	25,180,800	796,894	26,445,042
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ			-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	91,923,809	77,551,560	-	169,475,369
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	7,239,048	-	-	7,239,048
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Ընդամենը ակտիվներ	123,226,734	124,122,704	1,766,609	249,116,047
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	32,497,334	70,461,628	120	102,959,082
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,496,107	56,227,514	1,121,776	107,845,397
Ընդամենը պարտավորություններ	82,993,441	126,689,142	1,121,896	210,804,479
Ջուտ ռիզք	40,233,293	(2,566,438)	644,713	38,311,568

Նախորդ ժամանակաշրջան

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	23,371,194	7,103,744	358,084	30,833,022
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	4,009,574	23,151,733	1,743,399	28,904,706
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	557,882		-	557,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	75,372,091	83,924,241	-	159,296,332
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	8,414,742	401,623	-	8,816,365
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Ընդամենը ակտիվներ	111,725,483	114,581,341	2,101,483	228,408,307
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	30,840,940	73,479,101		104,320,041
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	42,332,493	48,776,544	539,646	91,648,683
Ընդամենը պարտավորություններ	73,173,433	122,255,645	539,646	195,968,724
Ջուտ ռիզք	38,552,050	(7,674,304)	1,561,837	32,439,583

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 31.12.13	6,628,599	7,679,199		14,307,798
--	-----------	-----------	--	------------

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Հողվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Նախորդ ժամանակաշրջան	
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
	%	%	%	%
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում				
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	9.50	8.34	9.75	7.17
- միջբանկային վարկեր	10.21	8.34		9.08
- միջբանկային ռեպո	9.50		9.75	
- միջբանկային տոկոսային սվոպ		5.25		5.25
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18.16	12.55	20.17	13.70
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	12.29		9.82	
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր				
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	9.35	4.45	11.10	5.80
- վարկեր	9.35	4.45	12.85	4.85
- միջբանկային ռեպո				
- միջբանկային տոկոսային սվոպ			4.20	
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5.60	5.20	8.90	5.40
Պարտավորություններ բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով				

32.3 Իրացվելիության ռիսկ

Հողվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Մարմանը մնացել է					Անժամկետ
	Զաշխատող	Ժամկետային	Գլխահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	45,446,588	-	-	-	-	510,000
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	20,100,995	4,470,348	1,420,033	-	-	453,666
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	434,734	3,607,465	3,266,114	7,137,368	57,280,178	91,170,288	6,579,221	
վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	-	-	926,560	3,097	1,704,260	4,605,131	-	-
Այլ պահանջներ								
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	434,734	3,607,465	69,740,258	11,610,813	60,404,472	95,775,419	6,579,221	963,666
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	2,687,765	10,004,528	22,402,695	67,719,050	-	145,044
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	29,698,113	11,746,855	33,577,539	21,366,372	10,844,758	611,760
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն			22,077	154				
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	32,407,955	21,751,537	55,980,235	89,085,422	10,844,758	756,804
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	434,734	3,607,465	37,332,302	(10,140,724)	4,424,237	6,689,997	(4,265,537)	206,862
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք			41,374,501	31,233,778	35,658,015	42,348,012	38,082,475	38,289,337

Հողվածի անվանումը	Նախորդ ժամանակաշրջան		Մարմանը մնացել է					Անժամկետ
	Զաշխատող	Ժամկետային	Գլխահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	30,296,375	-	-	-	-	536,647
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	21,994,915	65	6,075,601	-	-	452,749
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	418,172	2,586,007	2,807,485	7,030,029	50,783,716	91,465,983	3,874,359	330,581
վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	-	-	779,922	1,821,716	4,414,836	1,311,068	-	488,823
Այլ պահանջներ					557,882	-		-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	418,172	2,586,007	57,904,733	8,583,109	61,578,033	90,137,161	7,183,872	1,808,800
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			1,018,728	3,723,751	27,930,381	71,486,629	-	160,552
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ			27,722,808	7,080,590	25,204,618	29,026,775	2,521,708	92,184
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն				73	25,056			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	28,741,536	10,804,414	53,160,055	100,513,404	2,521,708	252,736

Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	418,172	2,586,007	29,163,197	(2,221,305)	8,417,978	(10,376,243)	4,662,164	1,556,064
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք			32,167,376	29,946,071	38,364,049	27,987,806	32,649,970	34,206,034

Ռիսկի կառավարում

Խմբի գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում։ Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության ամբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են։ Այդուհանդերձ, խմբի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել խմբի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները։

Խմբի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորաջնձ տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը։ Խումբը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար։

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Խումբի այլ բաժիճների կողմից ըստ Տնօրենների Խորհրդի հաստատած քաղաքականության։ ՈւԿԲ կողմից ախտորոշվում, գնահատվում և հեջավորվում են ֆինանսական ռիսկերը խմբի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով։ Խորհուրդը հաստատում է և սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն։ Խստուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխաժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, անսնջյալ և ոչ անսնջյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը։ Որպես ապահովում ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար։

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և գործառնական ռիսկը։ Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխաժեքներին, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը։

Վարկային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի` կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը խմբին կորուստներ կարող է պատճառել։ Վարկային ռիսկը խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Խումբն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում։ Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք խմբի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ։ Ռիսկն առկա է նաև արտաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները։ Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՈւԿԲ և վարկային տնօրինության կողմից և իաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Խորհրդին, Ռիսկերի կոմիտեին և լիսավոր գործադիր տնօրենին։

Խումբը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները` մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով։

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով։ Ըստ արդյունքերության ճյուղերի ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Խորհրդի կողմից։

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների` մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով։

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ։

Գրավ
Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար։ Դաճընդիանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը։ Խումբը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ։ Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

Չիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,

Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները` շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,

Ֆինանսական գործիքները` պարտքային և բաժնային արժեղթղթերը,

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը, ինչպես նաև ֆիզիկական անձանց տրամադրվող վարկային գծերը ապահովված են գրավներով։ Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Խումբը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում։

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով։ Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում։

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է։ Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը։ Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը։

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը։ Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին։

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում։ Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները։

Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված թժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները։ Խումբը արժեզրկված գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով։

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Խումբը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխտվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով։ Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական ղժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարուճակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները։ Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն։

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխառվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ ինչ վարկերինը:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր
Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխառվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:
Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտաթույթի փոխարժեքները: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Խումբը չունի շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացումներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկն գուցե է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի ՏՏօրենքները կորուստները սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Արտաթույթի ռիսկ

Արտաթույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտաթույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: ՏՏօրենքների կորուստը սահմանել է սահմանաչափեր արտաթութային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով: Արտաթույթի ռիսկը վերահսկվում է օգտագործելով VAR մեթոդոլոգիան:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Խմբի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Խումբը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները:

Խումբը պահում է քարծր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությանբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Խումբն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Խումբը ԳՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտաթույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես Ժանդոքագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Խմբի հետ մասնավորապես:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Խումբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ԳՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

33.Կապիտալի համարժեքություն

Խումբը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Խումբի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Խումբային Վերահսկողություն Բազայում Գանձնաժողովի, ինչպես նաև ԳՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Խումբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Խումբի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Խումբը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ԳՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, զխսավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ԳՀ կենտրոնական բանկի պահանջների և ԳՀ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման և այլ պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Խումբը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նորմատիվը:

2009թ. հունվարի 1-ից ԳՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ԳՀ դրամ գումարով:

34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

	<i>Դաշվետու ժամանակաշրջան</i>		<i>Նախորդ ժամանակաշրջան</i>	
	Դաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Դաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ				
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,445,042	26,445,042	28,904,706	28,904,706
Դաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	169,475,369	169,475,369	159,296,332	159,296,332

Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	102,959,082	102,959,082	104,320,041	104,320,041
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	107,845,397	107,845,397	91,648,683	91,648,683

35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում բացակայում է:

36. «Ապահանջում»

Ապահանջում բացակայում է:

37. «Գրավադրված ակտիվներ»

Գրավադրված ակտիվները բացակայում են:

38. «Ընդունված գրավ»

Գրավի տեսակը	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Այլ արժեթղթեր	2,693,348	2,720,348
Թանկարժեք գարդեր, ոսկու ցարդոն, թանկարժեք քարեր	9,613,043	8,227,327
Անշարժ գույք և հիմնական միջոցներ	165,494,314	178,575,909
Պատրաստի արտադրանք և ապրանքներ	22,439,909	20,074,373
Դրամական միջոցներ	2,761,712	1,796,510
Այլ գրավ	1,593,402	1,699,969
Ընդամենը	204,595,728	213,094,436

39. «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Պարտավորությունների չկատարում/խախտում բացակայում է:

Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրեն

Ս. Գիշյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Ջավադյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 21/01/2014թ.

Ընդամենը
-
45,956,588
26,445,042
169,475,369
7,239,048
-
249,116,048
102,959,082
107,845,397
22,231
210,826,710
38,289,337

Ընդամենը
-
30,833,022
28,904,806
159,296,332
8,816,365
557,882
230,199,887
104,320,041
91,648,683
25,129
195,993,853

34,206,034

